

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer
in stane za Kranj 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Mesečna priloga
„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del. ■ ■ ■

□□□□

Romanje.

Na Veliki šmaren se je zgodil na Brezjah »čudež«. Neka histerična ženska je nenadoma ozdravela. Ljudje verjamejo, da je ta dogodek nadnaraven, čeprav medicinska znanost pozna več podobnih slučajev. In sedaj vse vre na Brezje, ki so bile že poprej najbolj obiskana božja pot na Slovenskem.

Po pravici rečeno: Nam se smilijo ti nevedni reveži, ki večkrat v najhujšem dežju prihite več milij daleč na Brezje, tam žive en dan ob najslabši hrani, samo da morejo kronice, ki so si jih pritržali od ust, pometati v ono bisago, katera ni nikdar polna in od katere se nihče ni videl, da bi se iz nje usipalo med ljudi tako, kakor se usiplje v njo.

Starčki in otroci, ki komaj lazijo, napravljajo dolgo pot, ki je večkrat usodna za življenje, ko je vendar po našem skromnem mnenju molitev v domačem kraju ravnotako uspešna kakor na božji poti, saj je Bog povsod na vzoč.

In duhovščina, namesto da bi ljudem pridigovala, da naj rajše molijo doma kakor pa čas in denar tratijo po božjih potih, ker se v navedenem oziru gotovo stori prav veliko slabega, izrablja to duševno omejenost ljudstva samo, da se povečujejo njeni itak bogati dohodki. Dalje si izmislijo še kako »kronanje«, ki spominja na poganske čase, in 30.000 ljudi je zbranih na Brezjah! Duhovnik pa s peharjem pobira denar z oltarjev, saj, povprečno računano, vsak romar le prinese eno krono

na oltar ali v puščico. To je dobra kupčija... Gostilničarji in trgovci na Brezjah, ki imajo tudi imenitno žetev, so rodbinski očetje, državljani, ki plačujejo davke v denarju in v krvi, svoje dohodke dele zopet z drugimi, ki jim dovažajo blago i. t. d.; toda franciskani na Brezjah ne plačujejo nobenih davkov, kar se jim da, izgine za vselej, pri svojem delu si tudi ne lomijo hrbtov, in vendar njihovi dohodki znašajo večkrat po tisočake na dan — popolnoma proč vržen denar v narodnem gospodarstvu.

Neki Nemec je izustil besede: Mi Nemci imamo na Gorenjskem vodne moči in tovarne, vi Slovenci pa imate božjo pot Brezje, kaj hočete več?

K temu bi mi pristavili: Res je tako; zato Nemci med nami bogate in pokupujejo najlepše kraje, mi Slovenci pa stradamo, kličemo Marijo na pomoč, beraške zaslužke mečemo cerkvam, slednjic nam pa ostane še — Amerika.

Nemška nevarnost na Gorenjskem.

Nepobitna resnica je, da naše vsenemški kapital nadejal kakor svojo glavno nalogo, priti polagoma do adrijanskega morja s tem, da kupuje po slovenskih krajih posestva, ustanavlja razna tovarniška podjetja in drugo.

Odkar je stekla nova, takozvana bohinjska železnica, se je vrgel vsenemški kapital z vso njemu lastno usiljivostjo na našo lepo Gorenjsko, dobro vedoč, ako si osvoji to, vsled svojih naravnih krasot in vsled svojih naravnih vodnih moči bogato obdarovano ozemlje, pride najhitreje do svoje najsrčneje želje, da potisne Slovence in potem sploh Slované za nekaj tisoč kilometrov v ozadje, bodisi v kulturnem, bodisi v gospodarskem oziru.

Nemec zida s pomočjo vsenemškega velekapitala svoj nemški most, »od Balta do Adrije«.

Deviza mu je: »Naša bodočnost leži na jugu.«

Skoro neverjetne vesti se širijo že nekaj časa po naši lepi Gorenjski, posebno okrog preprijaznega mesta Radovljice, vesti namreč, da se deluje na to, da se usede v najbližji okolici mesta Radovljica nemški kapital s tem, da osnuje nekaj gospodarskih podjetij v velikem obsegu.

Prvo tako podjetje je, da ustanove neki Bavarci v neposredni bližini svojo lastno pivovarno početkoma seveda v manjšem obsegu ki se pozneje lahko zdatno poveča. Priprave so menda že v polnem tiru in kupčija radi potrebnega sveta je že menda skoro napol sklenjena. Sicer ne vemo, kdo je oni kratkovidnež, ki hoče prodati za nekaj juževih grošev svojo zemljo, kjer se bode šopiril v najkrajši dobi oholi Nemec v veliko škodo domačih podjetij in še v večjo škodo slovenskemu narodu.

Oglejmo si malce natančneje vse »one koristi« (?!), ki jih bode imela Kranjska, posebno pa narodna Radovljica v vsakem oziru, tako v narodnem, kakor tudi gospodarskem. Pivovarna, izključno ustanovljena in vzdržavana z nemškim velekapitalom, bo početkoma pač kazala prijazno lice Slovincu-delavcu in gostilničarju. A kakor hitro bo dobila ta pivovarna stalna tla, da vjame v svoje mreže — s pomočjo raznih posojil in naprav — tedaj pokaže svoje zobe po geslu »svoji k svojim«. Vjeti gostilničarji bodo morali tako ple-

PODLISTEK.

Zadnji listi.

Odlomek dnevnika. — Spisal Samko Cvetkov.
3. avgusta.

Danes je ravno poldrugo leto, odkar je prišel prvokrat k nam in se nastanil pri nas. Takoj ob prvem srečanju mi je pogledal naravnost v oči in jaz sem jih pobesila, ker sem videla plamen, velik in vroč ali vabljev. Tako je vabil dušo, kakor plamen neumno večšo in občutila sem bogve kaj ob tistem prvem pogledu. Ko me je prijazno odgovoril — prvokrat — sem zatrepetala, zahrepenela in skoraj bi rekla, da sem bila njegova; njegova v prvem trenutku. Ali vendar je bilo še tako daleč do tistega časa; ah, takrat tako daleč, ali danes se mi zdi, da se je še vendar prekmalu začelo. Potem, ko se je bil uredil in se počasi udomačil, vse ni trajalo teden dni, se je vedno posebno zanimal zame, najstarejšo hčer pri hiši. Udomačil se je zelo hitro, ker je bil človek, silno zmožen za kaj takega. Stanoval je leto poprej pri nas bogat kadet, cela dva meseca je bil v hiši in šele zadnji dan se mi je predstavil, obenem pa mi je dal tudi fotografijo. Jaz sem sliko sicer vsprejela — iz galantnosti, zraven pa sem se smejala in ko je drugo jutro odšel, dala sem jo najmlajšemu bratcu, ki je še v otroškem vozičku, za igračo. Do opoldne jo je zlomil in raz-

grizel, da je izgledala kot cunj. Smejala sem se od srca bedastemu obrazu, ki je nastal iz sicer dosti ugodnega. Tako je minila historija s plašnim kadetom... On pa je bil človek čisto drugačnega kova. Takoj prvo opoldne je veselo in glasno govoril pri kosilu, pri tem pa je gledal name in jaz sem gledala nanj. Vse mi je ugajalo na njem: lasje, oči, usta, govorica... vse od las do pete. In njegovo obnašanje se mi je dopadlo, ničesar prisiljenega ni bilo na njem; prisiljenost, nenaravnost pa jaz tako sovražim, menda zato, ker sem tudi sama tako vstvarjena, da ne prenašam nobene prisiljenosti, ki so mi jo hoteli v zavodu, kjer sem bila, vtepti v misli in govor. Govoril je v mehkem in prikupljivem tonu, s čisto naravnim naglasom in brez vseh nepotrebnih kretenj, skoro mirno se je držal, ko je govoril, samo od časa do časa je položil roko na mizo, obrnil se k temu ali onemu, naslonil se nekoliko naprej in pogledal naravnost v oči osebi, ki je govoril z njo. Celo mami je ugajal in moji mami vendar ni vsakdo po godu, ona ima zelo dober okus. Tako mi je povedala takoj popoldne, ko sva bile same v njeni sobi in sva ravnali perilo. »Drugačen fant kot kadet, ki ga je izgrizel Tonček,« je rekla in se nasmejala. »Koliko je neki star?« je nadaljevala. »Ni se še vpisal v knjigo?« — Jaz sem bila vesela ob tej pohvali. Ob večerih smo sedeli na vrtu in gledali na morje, ki je temnelo, daleč tam na gladini pa se je svetilo pod luno v širokem pasu in ravnotam je plaval čoln in pesem je pri-

hajala od tam. Menda so peli ribiči, ali pa se je vozil fant s svojo ljubico in je pel, kajti pesem je bila vesela in zaljubljena. »Ali se vi vozite radi po morju,« vprašal me je. Jaz bi bila najraje rekla, naj me popelje, ker bi se z njim vozila tako veselo, ali nisem si še upala in zato sem samo pritrdila... Tako je bilo dolgo in skoraj sem že mislila, da pojde in ne bo nikoli rekel besede, ki sem jo tako želela. Ali sem jo res želela? Ah, kaj bi skrivala pred seboj in pred tabo, ti beli papir! Seveda sem jo želela! Saj bi mu bila dala vse svoje bogastvo ljubezni takoj tiste prve dni. Poslušala sem, ko je šel mimo moje sobe v svojo, in sem želela, da bi potrkal, da bi stopil notri in me objel, poljubil. Čakala sem, in če je za trenotek postal, nisem dihala, da bi spoznala, kam bo obrnil svoj korak. In če je zaropotal ključ v vratih njegove sobe in so se vrata takoj nato zaprla, legla sem na posteljo in sem zarila obraz, ki je gorel, v blazino in težko mi je bilo pri srcu. »Ne bo ga, nikoli ga ne bo; on ne vidi...« Potem sem se šele slekla in legla, ali zaspala nisem dolgo. Ko pa sem zaspala, sanjala sem, da je stopil k meni in me objel, poljubil in jaz sem ga poljubila, objela, dvigali so se bele prsi in v hrepenenju sem se prebudila. Povedati me je bilo sram, sam me ni vprašal in tako je že skoro umrlo upanje, hrepenenje pa je bilo vedno večje. Hrepenenje je bilo po njem, ko sem ga čakala, čakala vse dolge noči in ki sem mu izkazovala podne vse večjo pozornost, kot drugim našim

sati, kakor bo godla pivovarna. Vzgle-
dov imamo na Gorenjskem preveč. Ultranemške
pivovarne Göess, Kern i. t. d. obešajo v lo-
kalih svojih odjemalcov večinoma nemške re-
klame, napisane na steklenicah so nemški,
sploh je nemščina prva. Le tupatam opaziš malo
slovenščine, kakor v zasmeih slovenskega naroda.
Into opazuješ po takih lokalih, čijih gospodar-
darji hočejo biti pristni Slovenci. Ža-
lostno, a istinito!

Nemška pivovarna Bavarcev bo seveda imela
v svojih pisarnah izključno nemške uradnike in
polagoma bo sprejemala na boljša plačana mesta
itak zopet Nemce, Slovenec bo opravljal
le posle težaka.

In posledica temu? Radovljica dobi v do-
glednem času nemško šolo, in Nemci bodo
imeli v vseh javnih zastopih svoj jeziček na
tehtnici in druge Jesenice so tu. Slovenska
meja se skrči do Kranja.

To bodo neizogibne posledice onih
izdajic, ki posredujejo ustanovitev
imenovane nemške pivovarne.

Nemški kapital hoče menda kupiti znano,
ravno kar moderno prenovljeno žago g. Zupanca,
vulgo „Cajhna“ na Lancovem poleg Ra-
dovljice. Ako se ta kupčija posreči Nemcem,
potem dobe v roke tudi ono vodno moč, ki je
last g. Zupanca. In glavna zadača te kupčije ni
nikakor dobiti v last žago, temveč nem-
škemu kapitalu diši edino le **močna
vodna moč** in pa krasna lega, ki je jako pripravna
ravno vsled te vodne moči za vsako večje gospo-
darsko podjetje. Kupci so menda zopet Ba-
varci. Namen teh podjetij je torej jasen.

Posledice te kupčije bi bile slične onim —
pivovarne.

Uverjeni smo, da se g. Zupanc ne poda
v tako gospodarskem, kakor tudi narodnem oziru
usodepolno kupčijo, temveč da napodi one
sladke mešetarje, ki posredujejo to
kupčijo, z moko cunjjo. G. Zupanca pro-
simo, ako res meni prodati svoje posestvo, naj
je ponudi najprej slovenskemu kapitalu, za kar
mu bo hvaležen ves slovenski narod, posebno pa
Gorenjec.

In slednjič se zavzemajo menda zopet Ba-
varci za prekrasno posestvo g. Jana v Gorjah.
Tu menijo napraviti, ako se jim posreči ta kup-
čija, nekake tovarne za cement in drugo. Upajmo,
da so to le pobožne želje pobožnih Bavarcev, in
da nam g. Jan kot pravi Slovenec v
kratkem pojasni, da je to gola misel,
ki se nikdar ne izpolni Bavarcem.

Dobro vemo, da se bo hotelo list
„Gorenjec“ razupiti od nekaterih strani,
posebno od onih slovenskih izdajic,
ki so posredno ali neposredno pri-
zadete pri teh podjetjih za morebitne

gostom, ki so bili zame le — gostje in ničesar
več... Rekel je, da ljubi cvetje, da ljubi dišeče
vijolice, in jaz sem takoj drugi dan kupila vijolice
in postavila sem jih na njegovo mizo. Ko je prišel
opoldne domov, jaz sem bila ljubosumna, kje je
bil — videl je rože na mizi in ko sva se srečala
na hodniku, me je vprašal, kdo jih je prinesel. Od-
govorila sem v takem tonu, da je moral vedeti,
da mi je nekaj na tem, če sem jih prinesla in
postavila na mizo ravno jaz. Ali odgovoril je tako
mirno in v svojem navadnem tonu, samo „hvala“,
da me je zabeležilo in sem bila prepričana, da je
zastonj moje hrepenenje, moje želje, moja skrb
zanj, ki sem mu jo posvetila od prvega srečanja...
Zgodilo se je, da naju je mama pustila sama na
izprehod proti večeru, kar me ni pustila z niko-
mur drugim, ki so tudi želeli mene in moje duše.
Šla sva daleč, in nalašč sem silila dalje, samo da
bi se vrnila ob noči, ko so bila pota prazna in
naju je srečal samo kakšen pijanec, ki se je vračal
iz mračne beznice. Odbrala sem sama mesta, kjer
so bili visoko zaraščeni topoli, ali okroglo pri-
strižene lipe, samo da je bilo temno in sva ho-
dila trdo skupaj, da je lahko čutil toplino mo-
jega telesa in dihal mojih še do takrat nepoljub-
ljenih ustnic. Mislila in upala sem, da se bo sklonil
k meni in mi rekel veselo oznanilo, da sem nje-
gova duša, da sem njegovo vse. Ali on mi je
pripovedoval vse mogoče: o svojem študiranju,
— bil je doktor medicine — o svojem potovanju
po Rusiji, o vse mogočih stvarih, samo nikdar se
ni sklonil k meni in mi rekel, da sem njegova

duše, njegovo vse... Nikdar, nikoli!.. Zgodilo
se je in smo šli na izlet in smo se kasno zvečer
vračali domov, časih peš, časih na vozu, in mama,
ki ga je imela rada in bi ne bila zoper najino
ljubezen, naju je pustila, da sva hodila skupaj,
ali da sva na vozu sedela drug ob drugem. Go-
vorila sva in on mi je govoril, da bi se bila dru-
gemu na strani smejala od srca. Njemu se nisem,
ker sem ravno mislila, kako bi bilo lepo, če bi
ga smela prijeti za roko, če bi mi svojo položil
okoli pasu in rekel samo: „Ti si moj srček!“
Samo to in celo pot bi utripalo moje srce veselo,
zadovoljno srečno... ali tako je bilo žalostno,
nezadovoljivo, nesrečno... To so bili dnevi ža-
losti moje in mojega neutešnega hrepenenja. Dolgi
so bili, neznosni in često sem jokala v teh
dneh... Ah, kako sem bila potrta in on si je
mogel misliti, zakaj, kajti če on ni govoril dvomno,
kakor se govori v takih slučajih v početku, go-
vorila sem jaz — skoraj sram me je. — Zgodilo
pa se je kar nisem pričakovala že več, da je ne-
kega večera odšel pred menoj spat... Ko sem
šla po stopnicah v drugo nadstropje, kjer so bile
najine sobe, stal je pri oknu in gledal na cesto;
ko sem šla po zadnjem kosu stopnic, zaprl je
naglo okno in vprašal, kdo da gre. Povedal mi je
kasneje, da je poznal mojo hojo, kot nobene tako
natančno... Stopil mi je na prst in me prijel za
roko — vstrepetala sem ob tistem stisku roke in
skoro prej sem ga poljubila kot on mene. Pol-
jubila sva se in ne vem, kaj sem vprašala ali
sploh rekla v tistem trenutku; vem pa, da sem

skoro prej sem ga poljubila kot on mene. Pol-
jubila sva se in ne vem, kaj sem vprašala ali
sploh rekla v tistem trenutku; vem pa, da sem

skoro prej sem ga poljubila kot on mene. Pol-
jubila sva se in ne vem, kaj sem vprašala ali
sploh rekla v tistem trenutku; vem pa, da sem

Svetovni kongres „Svobodne Misli“.

Praga, 8. septembra.

2500 pristašev „Svobodne Misli“ se je danes
zbralo na Zofinski otok, da začno zborovati o pred-
loženih predmetih. Cel svet je zastopan. Vse jezike
se sliši — francoski, angleški, španjolski, ruski,
slovenski, nemški, italijanski, češki, poljski, hr-
vatski. — Vsi narodi so zastopani po večalimanj
delegatih.

Ob 10. uri dopoldne je otvoril urednik K. Pe-
lant kongres s prijaznim pozdravom v francoskem,
nemškem in češkem jeziku. V častno predsedstvo
so bili izvoljeni enoglasno: za Francoze za
Belgijo poslanec Leon Furnemont iz Bruselja,
— za Francijo posl. Hubbard iz Pariza in vse-
učilski profesor Hector Denis iz Bruselja v Belgiji;
— za Čeha: vseuč. profesor dr. Franjo Krejčí; —
za Nemce: dr. Gustav Tschirn iz Vratislave; —
za Italijane vseuč. prof. Ghisleri iz Bergama; za Po-
ljake: urednik Memojewski iz Varšave; — za Slo-
vence: pesnik Anton Aškerc; — za Špance:
Odon de Buen iz Barcelone. Kot aktivni predsed-
niki so bili izbrani: Čeha dr. Bartošek in dr. Draz-
dák ter Nemeec Zenker, za zapisnikarja Čeh Makovec
in Nemeec Riess.

V imenu mesta Prage je pozdravil kongres
mestni svetovalec g. Filip, na kar je govoril vseuč.
profesor dr. Krejčí krasni govor o Svobodni Misli,
v katerem je pokazal na klerikalno natolcevanje
in obrekovanje ter na pravi pomen gibanja „Svo-
bodne Misli“. (Ta govor prinesemo v večjem eks-
cerptu prihodnjič.) Potem so pozdravili kongres:
Francoz, univerzitetni profesor H. Denis, Španec
Ferrer, posl. Furnemont, Nemeec dr. Tschirn, Pa-
rižan Beauquier, Slovenec Anton Aškerc, Luxem-
buržan Daubenfeld, Nizozemčan Froewein, Poljak
Memojewski, Madjar dr. Haranyi, Litvin Boczkow-

ski, Hrvat Wedwarška, Nemeec Schoeller, Američan
Louza (iz Buenos Aires), Rusin dr. Trylovski, Nem-
kinja Ida Altmannova in Italijan profesor Ghisleri.

Urednik K. Pelant je prečital celo vrsto po-
zdravov: od pesnika Machara, profesorja Kar-
jejeva, prof. Haeckla, pisateljev Bruno Wil-
leja in Gorkija, mestnega sveta v Lyonu itd. itd.

S tem je bil dnevni red prvega dne končan.
Popoldne je bila skupna zabava na Belvederu,
zvečer slavnostna predstava v Narodnem gledališču.

Nas Slovencev prisostvuje kongresu celih —
12, in sicer 11 moških in ena gospodična. Za prvič
dovolj: upamo pa, da se ta mala četa podvoji, po-
troji, pomnoži tako kot se je to zgodilo na Češkem.

* * *

Praga, 9. septembra.

Drugi dan kongresa se je začel — s protestom
proti izgredom v Prachaticih. (V Prachaticih so se
sprli ter stekli Čehi in Nemci.) Protest sta podala
Nemeec Zenker in Hutter, v njem se izreka kongres,
da mora biti za manjšine povsod pravica svobod-
nega izražanja. Protest je bil enoglasno sprejet.

Dalje je sprejel kongres predlog belgijskega
poslanca Furnemonta, da kongresisti po končanih
debatah posetijo mesto Tabor, kjer je toliko zgo-
dovinskih spominov na bojevnike za svobodo.

V razpravi o svobodni šoli so govorili
danes: dr. Bartošek iz Prage, Francoz Delarne,
Nemeec Zenker, češki učitelj Černy, Belgičan Eugene
Hins, Nemeec dr. Tschirn, Francoz Beauquier, Nemeec
dr. Stark, Španjol Ferrer, češki učitelj Ulehla,
Nemeec Julius Lederer in Schauer, češki profesor
Spalený, Nemeec Viljem Boerner, soc. dem. češki
poslanec Vaněk in maloruski poslanec Trylovski.

Vsi so energično zahtevali svobodno šolo ter
pokazovali na današnjo šolo. Profesor Spalený je
tudi formuliral zahteve svobodomislecev glede šol
v precizno izraženem programu.

Danes so kongres pozdravili ruski pisatelj
Leonid Andrejev, profesorja Sumcov (iz Charkova)
in Maksim Kovalevsky.

Zvečer je v nemškem gledališču slavnostna pred-
stava.

Pri izberi komisij so se Slovenci razdelili
tako, da sta po dva v vsaki komisiji zastopana.

—n.

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Vrste produkcije.

1. Organizacija produkcije.

(Nadaljevanje.)

Po obliki obrata samega razlikujemo
male in velike obrate na drobno in de-
belo, in sicer ne samo po veličini obrata ali
produkcije — torej po številu delavcev, konjskih
silah strojev, visokosti obratne glavnice, vrednosti

rekla nekaj. Mogoče ni bilo pametno, ali gotovo
je bilo ljubeznivo, ker on mi je potem pripove-
doval, da so ga razveselile moje prve besede...
Tisti prvi večer sem ga poljubila samo trikrat,
potem pa sem se mu iztrgala iz rok in stekla v
svojo sobo, kjer sem dolgo sedela na postelji
oblečena in sem bila vznemirjena... prvi poljubi
so me vznemirili in razveselili obenem... To je
bil začetek in od tedaj sem bila vesela, zado-
voljna, srečna. Moj nasmeh je bil veder in moje
besede so bile polne svežosti, oči pa so izdajale
veselje moje duše... Odtedaj nadalje niso bile
moje želje, da bi potrkal na vrata in vstopil, on
je vstopil tudi brez trkanja; nisem se razsrdila,
četudi me je našel pri toaleti, ker sem vedela, da
me bo nekdan... kmalu videl popolnoma, kakršna
sem in kakršna sem hotela biti samo zanj... Sedela
sva navadno na postelji, le redko sva stala,
in govorila sva veselo in z močjo svojega diha
me je popolnoma osvojil, ali priznati moram tudi
sebi, da nisem bila brez vpliva nanj. Časih, ko
sem ga poljubila z vsem srcem, ostal je nem
nekoliko časa, osvojen od moje moči, ali takoj
na to je poljubil mene in spet sem izgubila svojo
moč... Tako se je zgodilo neke noči, da sem ga
omamila za trenotek in on je v tistem trenutku
slabosti pokleknil predme na tla in me je po-
gledal tako proseče, kot bi me prosil, naj ga rešim
iz svoje moči; ali to je bil samo trenotek oma-
hovanja... — On je slišal in čutil moj
prvi vzdih ljubezni in odtedaj je ni bilo več moči,
ki bi mi mogla izvabiti še kakšen vzdih razen

rekla nekaj. Mogoče ni bilo pametno, ali gotovo
je bilo ljubeznivo, ker on mi je potem pripove-
doval, da so ga razveselile moje prve besede...
Tisti prvi večer sem ga poljubila samo trikrat,
potem pa sem se mu iztrgala iz rok in stekla v
svojo sobo, kjer sem dolgo sedela na postelji
oblečena in sem bila vznemirjena... prvi poljubi
so me vznemirili in razveselili obenem... To je
bil začetek in od tedaj sem bila vesela, zado-
voljna, srečna. Moj nasmeh je bil veder in moje
besede so bile polne svežosti, oči pa so izdajale
veselje moje duše... Odtedaj nadalje niso bile
moje želje, da bi potrkal na vrata in vstopil, on
je vstopil tudi brez trkanja; nisem se razsrdila,
četudi me je našel pri toaleti, ker sem vedela, da
me bo nekdan... kmalu videl popolnoma, kakršna
sem in kakršna sem hotela biti samo zanj... Sedela
sva navadno na postelji, le redko sva stala,
in govorila sva veselo in z močjo svojega diha
me je popolnoma osvojil, ali priznati moram tudi
sebi, da nisem bila brez vpliva nanj. Časih, ko
sem ga poljubila z vsem srcem, ostal je nem
nekoliko časa, osvojen od moje moči, ali takoj
na to je poljubil mene in spet sem izgubila svojo
moč... Tako se je zgodilo neke noči, da sem ga
omamila za trenotek in on je v tistem trenutku
slabosti pokleknil predme na tla in me je po-
gledal tako proseče, kot bi me prosil, naj ga rešim
iz svoje moči; ali to je bil samo trenotek oma-
hovanja... — On je slišal in čutil moj
prvi vzdih ljubezni in odtedaj je ni bilo več moči,
ki bi mi mogla izvabiti še kakšen vzdih razen

izdelkov — temveč tudi po gotovih tehničnih, gospodarskih in socialnih momentih. Značilni znaki za mali obrat so ti-le: a) produkcija se ne razteza tako, kakor bi se tehnično mogla; b) izdeluje se le za krajevne potrebe in po večini za stalne odjemalce; c) pri nakupu in prodaji se ne računa dosti s špekulacijo; d) delo se ne deli na več panog; e) izdeluje se večinoma z navadnim orodjem in ne s stroji, čeprav bi bilo to mogoče; f) podjetnik ne prekaša po izobrazbi dosti svojih delavcev in dela tudi sam z delavci vred.

Pri velikem obratu (obratu na debelo) pa opazujemo te-le znake: a) produkcija se zelo razteza; zlasti se dela z veliko obratno glavnicco v razmerju z vrednostjo posameznega izdelka; b) ne razpečava se samo na domačem trgu; c) špekulacija pri nakupu in prodaji; d) delo se deli v raznovrstne panoge in po tem se tudi delavci ločijo po posameznih stopnjah zvedenosti in izobraženosti; e) dela se s tehnično spopolnjenim orodjem, zlasti s stroji; f) podjetnik delo le vodi, in sicer ponajveč v trgovskem oziru, dočim je tehnično delo večkrat delo za plačilo; zato pa obstoji zlasti še radi velike obratne glavniče načelna in stalna razlika med podjetnikom in delavcem.

Tip malega obrata pri obrtu je rokodelstvo in velikega obrata tovarna.

Pri trgovini in pri kmetijstvu se kaže razloček med malim in velikim obratom v višini uporabljene glavniče, v različnem vodstvu in v socialnih nasprotjih. Trgovina ne dela s stroji in tudi pri kmetijstvu nima stroj razmeroma tolikega pomena kakor pri obrtu.

Moderno gospodarstvo vedno bolj teži po velikem obratu, kar posebno pospešujejo velika prometna sredstva sedanje dobe (železnice, parobrodi, brzjavi, telefoni i. t. d.) velike glavniče in neštevilno delavstvo, ki je navezano na stalno delo za plačilo, posebno pa še razpečavanje v tujino (izvoz).

Posledice tega razvoja pa segajo prav globoko v naše gospodarsko, pa tudi socialno in politično življenje. Z velikim obratovanjem se zviša produktivnost podjetbe zlasti zato, ker se more z razdelitvijo dela in pa s stroji izdatno zvišati množina in tudi kakovost izdelkov. Stroški produkcije se zmanjšujejo, ker nekateri stroški ne rastejo sorazmerno z velikostjo obrata kakor n. pr. nadzorovanje, in ker se surovine lahko kupijo ceneje in je tudi kredit cenejši. Zato se lahko izdeluje veliko ceneje v malem obratu, kar pa ni vselej koristno v narodnem gospodarstvu. Na trgu se cene nizke le, dokler je prosta konkurenca. Zato se pa ravno veliki obrati večkrat združujejo v karte, truste i. t. d., o katerih bomo govorili pozneje, in sicer v ta namen, da bi lahko prosto določevali cene svojim izdelkom. Veliki obrat pa tudi s tem, da izdeluje ceneje, uničuje male obrate, ki ne delajo pod tako ugodnimi razmerami, in s tem sili vedno več samostojnih podjetnikov, da se pridružujejo četi nesamostojnih delavcev.

Glavniče se nabirajo vedno bolj v rokah posameznikov, srednji stan se izgublja, „kapitalizem“ se razcvita.

Vendar pa ima velik obrat v socialnem oziru tudi dobro stran, da je delavno razmerje pri njem po navadi bolj nego pri malem obratu, ki mora ž njim tekmovali. Vsa socialno-

politična in vsa socialno-reformna dela so se sele pričela pri velikem obratu, njemu ima zahvaliti svoj postanek tudi socialni demokrazem.

Večkrat govorimo tudi o ekstenzivnem (raztežnem) in intenzivnem (močnem) obratu, zlasti pri poljedelstvu. Intenzivni obrat uporablja dražja in izdatnejša, ekstenzivni obrat pa cenena in manj izdatna produkcijska sredstva (n. pr. pridelovanje sladkorne pese na tem in paša na onem zemljišču).

2. Združevanje in dela pri produkciji.

Razločujemo enovito in sestavljeno združevanje pri delu.

Pri enovitem združevanju izvršuje več oseb eno in isto delo. Na ta način se prej kaj doseže kakor pri posamniku, če dela sam. Mnogo del, ki bi jih posameznik ne izvršil v sto ali tudi tisoč dneh, se izvrši v enem ali dveh dneh, če delata dva ali jih dela več skupaj. Pri sekanju dreves, pri vzdigovanju tovorov, pri žetvi i. t. d. napravi v istem času pet mož skupaj veliko več kakor bi se ta čas napravilo, če bi delal vsak posamič. Že tako združevanje zmanjšuje stroške in množi produkt.

Veliko večje važnosti je pa sestavljeno združevanje ali delitev dela v pravem pomenu besede. O tem združevanju govorimo tedaj, kadar se delo med posamezne delavce tako razdeli, da raznovrstne naloge enega dela opravljajo razni delavci.

Prva taka oblika se nam kaže pri delitvi dela po spolih, iz česar slede jako važne gospodarske posledice. Če se je vprašalo Indijance v Ameriki, zakaj da se ženijo, odgovorili so: da nam žene iščejo drva, nosijo vodo ali tovore. V času rodbinskega gospodarstva, o katerem smo govorili zgoraj, si je mož pridržal takozvana plemenita opravila, kakor lov, vojevanje, žene so pa morale skrbeti za gospodinjstvo, poleg tega pa so bile prave tovarne živali; tudi zemljo so morale one obdelovati. Žena je bila prva sužnja in prvo pravo suženjstvo, ki se je pričelo s tem, da so ujetnike v vojski proglasili za sužnje, pomenja obenem prvo stopnjo ženskega osvobojenja, ker ženam ni bilo treba več izvrševati najtrajnega dela, namreč tretji žitno zrno in vrteti mlinske kamne.

Že v starem veku se je pričela delitev dela po poklicih in po rokodelstvu. Gotovo je bila pri tej delitvi merodajna osebna spretnost, ki se je prenesla s podedovanjem. Kakor hitro se je pa pričelo suženjstvo, tedaj se je ta delitev vršila, kakor je bilo po volji gospodarju ali pa, kakor je naneslo naključje. Ob času „cehov“ v srednjem veku se je posebno razvila delitev v obratih. Vsak ceh je opravljal le eno vrsto dela in posamezne cehovske postave so skrbno čuvale, da je vsak ostal le pri svojem opravku.

Prava tehnična delitev dela pa je nastala v dobi manufakturnega gospodarstva, ko je podjetnik zbral svoje delavce, ki so bili dosedaj raztreseni, v isti delavnici. Vsako delo je namreč cela vrsta premikanj. Vsako tako premikanje se razloži v več kolikor možno enostavnih gibljajev in vsak tak gibljaj prepusti

*) „Cura agrorum feminis delegata“ (skrb za njive je izročena ženam), pravi Tacit o Germanih.

drugemu delavcu, tako da ima vsak delavec vedno opraviti le s tem razdeljenim delom. Prvi nacionalni ekonom Adam Smith je kot vzgled za delitev dela navedel izdelovanje igle, ki se je za njegovega časa razdelila v 18 operacij. Sedaj pa se opravlja pri takem izdelovanju že 72 do 92 posebnih del. Pri izdelovanju črevljev se rabi v modernih čevljarstvih tovarnah 16 vrst delavcev, pri izdelovanju finega sukna celo 34 vrst različnih delavcev za posamezne dele pri izgotavljanju.

Dalje prih.

Smrkavost.

Iz peresa slovenskega živinozdravnika.

I.

Smrkavost, smrkelj ali črvivost je ena najstarejših, že v starem veku dobro poznana konjska bolezen. Pojavlja se največ pri konjih in tem sorodnih oslih, mulah in mezgih, prehaja pa tudi na druge živali in človeka. Nobena dežela, nobeno podnebje ni varno pred to kugo. Zelo se razširja za časa vojsk in na skupnih pašnikih ter vobče, kjer pride veliko konj od raznih krajev drug z drugim v dotiko. Smrkavost se prenaša od konja na človeka, koze, kunce (domače zajce), pse in na divje živali (zverino), pa tudi na ovce. Govedo pa ne oboli po dosedanjih izkušnjah nikdar za smrkavostjo. Bolezen povzroča zelo majhen bacil, ki na mestu telesa, kjer se vgnezi, povzroča vnetje ter napravlja male bulice, katere razpadajo v ugnide. Po krvi in mlečnih žilah se raznaša nato smrkavost po celem telesu. Najčešče se napravljajo smrkave bulice ali mozoljci v nosu, nosnih duplinah, dušniku in pljučih, potem pa v koži in vseh drugih delih telesa.

Človek nalezje smrkavost od smrkave (na smrkavosti bolne) živali, zato se ta bolezen pojavlja pri osebah, ki pridejo s konji mnogo v dotiko, in prijemljejo orodje, katero je okužil smrkav konj. Nosna izceja (smrkelj), kri in gnoj bolnih in mrtvih živali se prav lahko prenese na male ranice na koži, očesu in ustnicah. Posebno nevarno je, ako smrkav konj zaprši človeku v obraz. Pa tudi po grizenju konj in uživanju mesa smrkavih konj se prenaša ta kuga.

Že nekaj dni po nalezbi kužne snovi se pri človeku pojavijo prvi znaki smrkavosti. Okuženo mesto zateče in boli, mlečne žilice in žleze v obližju obolijo. V početku se pojavijo le občni znaki bolezn: bolniki so slabe volje, se ne počutijo dobro, občutijo utrujenost, tožijo za glavobolom, trese jih groznica in v mišičevju (mišicah, mesu) čutijo bolečine. Na različnih mestih kože se pokažejo mozoljci, ki izcejajo močno smrdeč gnoj in se pretvarjajo v globoke ugnide. Sluzne kožice obolijo, v nosu se pojavijo ugnide in se izceja tenak belkast žlem (smrkelj). Enako utegne oboleti tudi oko (notranji del trepalnic), goltanec in sluzna kožica v ustih. Nadalje obolijo pljuča, želodec in čreva ter se vnamejo možgani. Groznica narašča, žila bijo hitro, toda površno, občna slabost in omrsavljenje zaključijo bolezen v hitrih slučajih v teku nekaj tednov. Trpi pa lahko smrkavost tudi pri človeku dalje časa, vendar bolniki čez več mesecev tako oslabijo, da bolezn podležijo. Slučaji, da bi smrkavi bolniki ozdraveli, so zelo, zelo redki. Zdravljenje, katero se mora zelo previdno vršiti, nima skoro nikoli uspeha. Zelo nevarno je tak smrkav bolnik za osebe, ki pridejo z njim v dotiko, kakor zdravnika in strežnice.

njega, ki sem mu jih darovala vse, kakor sem mu darovala prvega... Oh, bogve, kako se je zgodilo, da sem mu darovala tudi že tako mlada zadnjega, kajti zdaj je že pol leta in njega ni več pri nas, jaz pa zastoj čakam, kdaj bo prišel iz mesta proti naši hiši, po prašni cesti, in bo stopil k meni in me poljubil, na večer pa potrkal na moja vrata in vstopil... Zdaj ni več veselih dni zame, zdaj ni več vzdihov ljubezni v moji sobi, zdaj je samo nemir v srcu in nemir pred srcem... Ali nočaj je nemir zadnjokrat, kajti spodaj šumi morje in je nemirno, kakor moje srce, ki bo našlo mir samo tam dol, tam dol...

Opat Saba.

Spleal B. Sergejejev.

Dalje.

X.

V pristanišču Aleksandrije je bilo vse polno ljudi, prihajal je parnik iz Krete. Žilavi črnci so nemirno pekotali z nogami kot živina, ki težko pričakuje gospodarjevega povelja; tupatam je stal Turčin z mogočnim turbanom, med njimi pa seveda tudi ni manjkalo po celem svetu domačega zida. Ljudi raznovrstne pasme, vere in nošnje se je gnetlo na širokem pristanišču in z zadovoljnim nasmehom je zrl Viktor pl. Stefani v te pestrobarvne množice. Njegovo lice je bilo polno veselja in srce mu je plulo radosti, saj ga popelje že v teku dveh dni parnik zopet nazaj v ljubljenski dupliski gradič, kjer bode našel, kakor se mu je sporočilo od služabnikov, zopet vse domače. Znan mu je

bil tudi provzročitelj te nesreče, ker so mu odkrili Sabatovo početje.

«O, Saba, naj bi te jaz dobil sedaj v roke, lepo bi ti poplačal,» je zamrmral, ko je prebral iznova vrstice, ki mu jih je pisal Rista. Vesel, neizmerno vesel je bil vendar, da se živijo njegovi otroci in zadovoljno je šetal po pristanišču. Prišel je, da vidi, kdo se je zopet podal v svet, morda tudi s tako težkim srcem, kakor pred nekaj dnevi on. Parnik je med tem že priplul v pristanišče in Viktor je stopil prav blizu ladje. Med prvimi je izstopilo nekaj Grkov, Turčinov in zahodnikov. Ko so se potniki že skoro vsi izkrcali in so množice, ki so pričakovale ladjo, že skoro odhajale, stopi iz ladje neki sivobradati pravoslavni pop. Ko ga je Viktor zagledal, se je stresel po vsem telesu, kajti spoznal je v njem Sabata. Saba ga ni opazil in s počasnimi korakom je stopal v mesto, a Viktor mu je sledil. Videč, da stopa mimo hiše, kjer je stanoval on, hitro pospeši korake in mu smukne tik za njim v svoje stanovanje ter pošlje hitro za njim služabnika Gizeka, češ, naj ga pazno zasleduje in izvoha, kje da si najme stanovanje. Ob ljubi mu, ako vse dobro izvrši, veliko plačilo.

Poznal je Viktor Gizeka kot zvitega zasledovalca in je bil gotov, da mu Saba ne uide, ker je znan po vseh aleksandrijskih kotih, a Saba gotovo tujec.

Sedaj je premišljeval, kako bi poplačal Sabata.

«Da bi ga oddal policiji? — Ne, tega nel Sam ga hočem poplačati in tudi tukaj ne. — Ali kako naj ga spravim nazaj, saj znam, da bodo

vsi veselja noreli, ako ga pritiram v grad. Da, v Duplo nazaj mora iti na vsak način. Zakaj se je neki preoblekel v pravoslavnega popa? Gotovo je ubežal iz samostana. Da, nazaj ga moram pritirati in naj velja, kar hoče.»

Nekaj časa je še premišljeval, potem je poklical služabnika.

«Zelite, milostljivi?»

Bil je krepak Italijan, kosatih obrvi, zagorelega obraza, a iz velikih modrih oči je kazal pošten, odkritosrčen značaj.

«Pietro, ali hčeš zaslužiti zlahka kakih dvajset ali trideset zlatov?» ga je vprašal smehljaje Viktor. Pietro pa se je nasmehnil, da se je posvetila vrsta belih močnih zob in dejal:

«Gospod milostljivi, to se razume, samo, ako bi bilo to meni mogoče zaslužiti!»

«Lahko jih zaslužiš, Pietro. Glej, ti si tukaj s temi ljudmi bolj znan, kot jaz in lahko me rešiš iz neke zadrege.»

«Prav rad, milostljivi gospod!»

Viktor mu je namignil, naj sede, in mu ponudil cigareto, katero si je Pietro takoj prižgal. Viktor mu je začel pripovedovati:

«Vidiš, Pietro, jaz imam velikega sovražnika, ki mi je ugonobil in odpeljal lepo soprogo in poleg tega skušal tudi dve hčeri in ljubljene sina, kar pa se mu je ponesrečilo.»

«O prokleta zverina!» je siknil Pietro in stisnil pesti.

Konec prih.

Pri konju nastane smrkavost, ako se žival nalezne kužne snovi, katera se nahaja v ugnidih, nosni izceji (smrkaju), krvi, slini in znoju (potu) smrkave živali. Nevarna je posebno nosna izceja, ki se oprjemlje jasli in drugih delov v konjskem hlevu, se tam posuši in suha lahko z zrakom vdihava v pljuča. Najrajše prehaja smrkavost naravnost od konja na konja, n. pr. ako se konji vohajo, prenaša pa bolezen tudi razno orodje (osebito plahte), ki je onesnaženo s kužno snovjo. Navadno vstopi kužna snov v pljuča doslej zdravega konja, če stoji ta poleg smrkavega druga. Ako se koža rani, četudi le nalahko in površno, se prenese lahko bolezen tudi nanjo. Prehaja pa smrkavost tudi od noseče smrkave kobile na plod (mladiča) v materinem telesu.

Tedenaki sojem v Kranju dne 9. septembra 1907. Prignalo se je — konj, 173 glav domače goveje živine, 62 glav hrvaške goveje živine, 11 domačih telet, — hrvaških telet, 71 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — koza, 4 domači kozli, — hrvaških kozlov, 1 domača ovca in — hrvaških ovca. — Pšenica po K 10.75, proso po K 7.—, rž po K 8.50, oves po K 8.—, ajda po K 9.25, fižol po K 12, mandalon po K 11.50, koks po 12.75 in krompir po 4.50 za 50 kg.

Dobavni razpis. C. in kr. poveljništvo pomorskega arsenala v Pulju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo pri omenjenem poveljništvu vršila dne 30. septembra 1907 ob 4. uri popoldne ponudbena razprava za dobavo potrebnih c. in kr. pomorskega arsenala v Pulju za leto 1908. Dobaviti bo med drugim: deske, volno, blago iz usnja, laneno olje, barve, milo, sveče, metle, krtače, oglje, vrvi, koce, jekleno žico i. t. d. Ponudbe je najkasneje do 3. ure popoldne navedenega dne pri adjutanturi gori omenjenega poveljništva v Pulju vložiti. Dobavni razpis, splošni in specialni pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Vinska letina. Iz Rake na Dolenjskem se nam piše: Veselo pričakujemo že toliko zaželjene jeseni, ker pri nas kaže biti letos prav izborna trgatava. Kajti trte so izvanredno z lepim in zdravim grozdem obložene. Pa tudi vreme je letos zares krasno in lepo za grozde. Že sedaj pričetkom septembra je grozde jako lepo dozorelo. V drugi polovici tega meseca bomo pričeli s trgatvijo. Upamo, da bomo pridelali prav dobro vinsko kapljico, posebno v goricah: Drenovec, Reber, Volovnik, Trška gora in drugod. Toča pa nas letos ni prav nič obiskala. Torej, gorenjski gostilničarji in vinotrčci, pridite k nam po letošnji vinski pridelok! Cene bodo primerne, saj navedene gorice niso daleč od železnice, oziroma od kolodvora. A. Š.

Dopisi. ≡ ≡ ≡

□□□□

Iz Strazišča. Tukajšnje gasilno društvo je priredilo preteklo nedeljo lepo vrtno veselico pri g. L. Smidu na Gasteju. Udeležba je bila velika, ker so posetila veselico bratska društva iz Kranja, Stare Loke, Senčurja, Sore in Predoselj. Tudi drugega občinstva, posebno iz Kranja, se je nabralo veliko število. Zabava je bila kaj živahna, v kar so mnogo pripomogli starološki pevci, ki so nevtudljivo zabavali občinstvo z lepim petjem. Pohvalno moramo omeniti tudi domače gospodične, ki so pridno prodajale sopke, razglednice in listke za loterijo. Gasilno društvo je lahko zadovoljno v gmotnem oziru, ker je dobrasrčno občinstvo dokaj podprlo društveno blagajno. Prav tako, saj je gasilno društvo gotovo potrebno in vredno izdatne podpore. Konstatirati pa moramo žalostno dejstvo, da so to društveno veselico skoraj popolnoma bojkotirali naši zadrugarji. Mogoče jih je užalilo to, ker je bil na vzporedi tudi ples. Naj že bo, kakor hoče, prav pa gotovo ni, ker gasilno društvo ni politično in bi zadrugarjem gotovo ne bilo po volji, če bi gasilci v slučaju nesreče delali izjemo. To je pač sad kaplanovega hujskanja in njegovih podrepnikov. Sicer so pa ti ljudje lahko uverjeni, da ne bo šlo vse tako gladko, kakor si mislijo, ker nimajo človeka, ki bi bil več kupčije, jim že vnanji trgovci pošiljajo sita nazaj, ker so najbrže že pre-dobro izdelana. Posebno jezi kaplančka, ker ne more spraviti vseh delavcev v zadrugo. Seveda potem bi bilo pač lahko, ker bi kaplan godel, sitarji bi pa morali plesati. Toda sitarji so že toliko pametni, seveda ne vsi, da izprevidijo, da ne bi bilo dobro, če bo samo kaplan gospodar, ker bi bili popolnoma odvisni od njega. Pri tej priliki se moramo zopet dotakniti častitljive osebe »Ta r'jav'ga«. Mož se dela zelo pobožnega in je v veliki časti pri gospih duhovnih ter najhujši agitator. Ne vtikali bi se v njegovo privatno življenje, če bi bil mož v resnici tak kakor se kaže na zunaj. Toda ta človek ima toliko masla na glavi, da bi ne smel na solnce. Ker pa se vedno ne miruje in trosi razne laži med svet in sili v ljudi kakor podrepna muha, posvetili mu bomo tako, da bo marsikom žal, da z njim občeje, če ima se kaj časti. Za danes mu pokličemo samo v spomin oni dogodek, ki se je vršil takrat, ko je zginil od »telesne malce« in vzel s seboj vino in potico. Priprav-

ljenega imamo pa še mnogo, in če povemo vse, verjemite, da bo smrad. Pa ne samo o njem, tudi o drugih, ki so v predsedstvu, krožijo kaj čudne govorice, in če ne bodo brzdali ti ljudje svojih jezikov, povedali bomo tudi o teh, da bo ljudstvo spoznalo, da ni vse zlato, kar se sveti. Torej pozor, kaplan et consortes!

Iz Besnice pod sv. Joštom. Malo se mora poročati, kako se tukaj pri nas zdaj godi, odkar je župnik mežnarjevega Jaka odstavil od cerkvene službe in kar on sam mežnar in ima novega organista. Francelj sam hodi navijat uro, ker se boji, da bi Jaka katerikrat ne prišel v zvonik in bi pohrustal kakšnega mladega goloba. Dokler je Jaka orgljal, ni mogel imeti pete maše kak večji praznik, če niso peli lalinsko, ali sedaj, odkar je novi organist, pa sme biti peta maša vsak praznik, kakor o binkoštib, na sv. Petra praznik, na Vel. Šnaren i. t. d., če se prav slovensko poje. To je čudno, da je papež dal to povelje samo v Jaketovem službovanju. Tudi se je moglo poprej pritkravati k vsakemu večjemu prazniku, ali sedaj, odkar Jaka mora zvoniti pod zvonikom, namesto sedeti za orgljani, pa je za vsak večji praznik dobro vsako kolembanje. Tudi se mora opomniti, da je dal župnik prošnji teden enkrat blagoslov z naj-sveteljšim pri šmarnicah brez vsega pelja, mežnarjev Jaka je pa moral med tem sedeti pod zvonikom, kar je gotovo po cerkvenih pravilih prepovedano. Pa zdaj je vse dobro, kar on sam mežnar, naj se kaj orglja ali poje ali ne, ker se na Kristusov Vnebohod je imel tiho mašo brez blagoslova in je tudi navadne nedelje skoraj vedno tiho pri maši. Mi se pa tolažimo, da bo pa vsaj potem toliko lepše petje, ko pride novi organist.

V Kranju, dne 14. septembra.

Vse politično življenje v Avstriji se vrta sedaj okoli vprašanja nagodbe med Avstrijo in Ogrsko. Vse je prepričano, da mora biti nagodba sklenjena in da bode vlada onim strankam, ki jej bodo pomagale to vprašanje rešiti hvaležna ter jim to hvaležnost tudi poplačala z vsakovrstnimi koncesijami. Vse se trudi vstopiti v to bodočo vladno večino pod kolikor mogoče ugodnimi pogoji in podati vladi roko za kolikor mogoče visoko ceno.

Istrski deželni zbor je sklican na 19. t. m. v Koper. Vršila so se nova pogajanja med laskimi in hrvatskimi poslanci, in to pot so se udali Lahi, da sme vlada na hrvatske interpelacije odgovarjati hrvatsko. Radi take nagajivosti je trpela dežela toliko časa!

V dalmatinskem deželnem zboru, ki je bil otvorjen v ponedeljek, je povdarjal zastopnik vlade gospodarsko skrb vlade za Dalmacijo. Deželnemu selskemu zalogu je dala vlada za letos 150.000 K, za prihodnja leta je obljubila po 300.000 K.

Bosna in Hercegovina dobita najbrže svoj deželni zbor. V kratkem se odloči o tem.

V Prahaticah na južnem Češkem sta se vršila v nedeljo dva velika politična shoda: nemški in češki. Prišlo je vled nestrpnosti Nemcev do spopadov, tekom katerih je bilo nekaj oseb ranjenih. Posredovalo je orožništvo in vojaštvo. Oblasti so celo prepovedale, da bi se Nemci in Čehi skupno odpeljali. Izletnike obojih strank je odpeljal poseben vlak.

Na Ruskem se strelja in obeša. Smrtnih obsodbe so najnavadnejše vesti, ki prihajajo iz carjeve države. Političnih procesov ni konca, ne kraja. Včas se naznanja kar po pet, šest smrtnih obsodb ob enem. Tako n. pr. sedaj, ko je končan proces zaradi zarote proti carju, ki je bil v marsikaterem oziru kaj romantičen. Nihče se ne more ubraniti utiska, da je veliko število takih smrtnih obsodb, ki jih izvršujejo z bajno hitrostjo, vseskozi krivičnih. Ni se čuditi, da izziva vladni terorizem na drugi strani terorizem revolucionarjev in atentatov res ni nič manj, kakor v najhujših dnevih pred konstitucijo. Proti revolucionarjem pa nastopajo še vedno črne čete, ki jih ne protežira le policija, ampak sam car. Te dni so črne stotnije uprizorile »pogrom« v Odesi, pa so ubijale, požgale in plenile kakor v sovražni deželi. Ko so se židje obrnili na oblast za varstvo, so dobili odgovor, da so sami krivi, ker so večinoma udje revolucionarnih organizacij.

Godovi prihodnjega tedna:

15. Ljudmila, Tetomil; 16. rane sv. Franciška, Ljudmila, Sodimir; 17. Jožef, Rupert, Prvan; 18. Tomaž, Sokolca; 19. Janvarij, Smiljka, Vitotdrag; 20. Evstahij, Radobolj, Prija; 21. Matevž, Blagoslav.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

21. v Kranju in v Zg. Tuhinju.

Novičar. ≡ ≡ ≡

□□□□

Osebnosti. V začasni pokoj je stopil gosp. Emil Gustin, učitelj na Jesenicah. — Ravnateljem kranjske gimnazije je naučni minister imenoval g. Ignacija Fajdiga, profesorja v Ljubljani. — Davčni oficijal g. Franc Kobau je premeščen iz Radovljice v Skofjo Loko. — Sodni kancelist g. J. Pri-

možič je premeščen iz Skofje Loke v Radovljico. — Za provizorično učiteljico na Bohinjski Bistrici je nameščena gđ. Potočnik z Bleda.

V večerajšnji seji obč. odbora mesta Kranj je bil enajsti izvoljen županom dosedanji župan in ces. svetnik, g. Karel Savnik. Občinskim svetovalcem so bili izvoljeni gg.: dr. Valentin Štempihar, Ferdinand Polak, Vinko Majdič in Franc Krenner.

Seja občinskega odbora radovljiškega dne 10. t. m. Navzočih 12 odbornikov; predseduje župan g. dr. Janko Vilfan. — Prošnji krajevnega odbora strokovne šole za petlarstvo in vrbarstvo za podporo se more ugoditi šele, ko se priloge pravila in proračun ter se zastopniku mestne občine dá glasovalna pravica v odboru. — Preko ponudbe g. Hamerlitza za odkup njegovega vrta se preide na dnevni red. — Potrdi se sklep vodovodnega odseka, da se povečajo vodovodne cevi od raztežilnika do rezervoarja za 20 mm v premeru. — Sklenejo se določbe o dobivanju vode iz vodovoda za mesto Radovljico, v instalaciji vodovodnih naprav in v vodarni, katero bo treba plačevati. Določbe se dajo tiskati in se razdele med posamezne posestnike radovljiške občine.

Prostovoljno gasilno društvo v Kranju naznanja p. n. podpornim in izvršujočim članom ter slavnemu občinstvu sploh, da se zaključijo kegljanje za dobitke v prid njega blagajni jutri v nedeljo, dne 15. septembra t. l., točno ob 9. uri zvečer, na kar se razdele posamezni dobitki. Z ozirom na to, da se bode kegljalo že od 2. ure popoldne naprej, je pričakovali obilne udeležbe, so sebnno ker se bode tekmovalo za glavni dobitek v znesku 50 K. — Po zaključku koncert v prostorih g. Petra Mayrja, pri katerem svira iz prijaznosti tukajšnji slav. godbeni klub »Sloga«.

V Kranju ustanovljeno društvo slovenskih trgovskih sodrušnikov je imelo v soboto 7. t. m. svoj ustanovni občini zbor, na katerem se je izvolil naslednji odbor iz gospodov: predsednik Mat. Kokli; podpredsednik Herman Deisinger; tajnik Josko Urek; blagajnik Hinko Bartl; odborniki Franc Pevč, Jos. Koželj, Misko Petek, Osvald Dobeč, Ivan Šmalčič, vsi trgovski sodrušniki iz Kranja. Društvo ima svoj sedež v Kranju; delokrog pa po vsem Slovenskem. Za narod, oziroma trgovstvo je velikega pomena.

V Predosljih je bil izvoljen županom Ivan Zabret z Bobovka, občinskim svetovalcem pa Ivan Ušaker iz Predoselj, Matija Fende iz Britofa, Matevž Pičan iz Tatincev, Jakob Bazaj z Suhe, Jakob Gorjanec z Primskega in Jernej Pilar z Rupe.

Požar. Dne 3. t. m. ponoči je izbruhnil v hlevu posestnika Martina Porente v Spodnjem Bitnju pri Kranju ogenj, ki je vpepelil hlev in bližnjo hišo. Škoda se ceni na 10.000 K, zavarovalna svota pa znaša 2200 K.

Smrten padec. Berač Anton Albrecht iz Strazišča pri Kranju je tako nesrečno padel po stopnicah, da je na mestu obležal mrtev.

Škofjeloškemu telovadnemu društvu »Sokol« v prid se je vršila minolo nedeljo, 8. t. m., popoldne ob 4. uri vrtna veselica v prostorih brata Otona Guzelja v Skofji Loki. Uspeh te vseskozi narodne veselice je bil povoljen. Došlo je na veselico mnogo odličnih gostov iz loske okolice, Kranja, pa tudi naši vrli bratje »Sokol« iz Zirov se niso vstrašili dolge poti in so prihiteli pozdravit svoje loske pobratime. Loski Sokol brat Ante Gaber je s pristranim pozdravom na vse goste naznanil pričetek veselice, na kar se je predvsem predstavljala igra »Štempihar mlajši«. Ta igra, ki je kakor nalašč prirojena za enake veselice, je vzbudila obilo smeha ter pripravila vse udeležnike v dobro voljo. Plesateljina naša mladina se je pridno obračala na plesišču in goričanska godba jo je navduševala z veselimi poskočnicami. Pod vodstvom našega nevtudrljivega g. Oskarja Deva je zapel pevski zbor loske »Narodne čitalnice« nekaj zares prekrasnih pesmi, ki so tako čarobno vplivale na vse poslušalce, da je veselje vseh priklopelo do vrhunca. Tudi s postrežbo je bilo vsem gostom docela zadovoljeno. Želimo le, da loski »Sokol« nadaljuje svoje delo z isto energijo, kakor je zapričel, kar je vse hvale vredno. Omenjati pa moramo še, da so se naše dražestne narodne gospodične obilo trudile, da je veselica končala s tako lepim gmotnim in moralnim uspehom. Ravnotako so se trudili nekateri bratje Sokoli z urejanjem plesišča in veselicega prostora. Kajpak da vsi ti, ki so se resnično žrtvovali za dobro narodno stvar in pripomogli, da se je veselica zaključila s tako lepim uspehom, zaslužijo našo javno pohvalo!

Veselica »Čitalnice v Cerkljah« je uspela v vsakem oziru vrlo lepo. Prostorni vrt gospoda poslanca Iv. Hribarja je bil natalčeno poln odličnega občinstva iz okolice, posebno iz Kranja in Kamnika, tudi iz Ljubljane so prišli gostje, predvsem »Slavec«, ki je po predstavi zabaval občinstvo z dovršenim petjem. Kar pa je mnogo vredno, prišli so tudi domačini, kar pri dozdajšnjih prireditvah ni bil slučaj. »Čitalnica« je kulturna in politično-neodvisen činitelj, ali v očeh naših nasprotnikov nekaj pregrešnega. — Predstava »Divjega lovca« je bila vrlo dobra, predvsem pa moramo pohvaliti predstavljalko Majde, gđno. Angelo Kernovo, ki je svojo vlogo igrala tako dovršeno, kot bi bila res Majda. Tudi druge gospodične (Dolinska, Sa-

jovic, Milka Kern) so bile dobre, čeravno so nastopile prvič, pa tudi naših pevk ne smemo pozabiti in jih moramo le pohvaliti. Med moškimi vlogami je najbolj ugajal Tonček, g. Ivan Lukač, pa tudi drugi, kot Janez, Gasper, Tine, Jez, Sa-jetov Jure in njegovi bojazljivi vasovalci pred kovačnico, so bili dobri. Vsem pa, ki so doprinesli, da je veselica tako sijajno vspela: srčna hvala in na svidenje. S. T. C.

Velik požar. V noči od sobote na nedeljo je v Zgornji Senici pri Medvodah nastal ogenj, ki je vpepelil 12 poslopij. Sodi se, da je nekdo nalašč zažgal. Pogorelci so Marija Bernard, I. Čadež, Ma-rija Vilfan, Franc Vilfan in Franc Krizaj. Vse skode je 10.000 K, zavarovalnice pa samo 1600 K. Pri požaru se je zelo opekla 83letna Katarina Foletič.

Županom občine Homec je bil 4. septembra izvoljen posestnik in kmetovalec Anton Pirnat iz Nožic, svetovalec pa Janez Sarec in Jakob Grasič iz Preserja.

Prememba posesti v Radovljici. Gospod Egi-dij Hirschmann je svojo dobro znano gostilno v Predtrgu pri Radovljici prodal g. Kleindinstu, ondot-nemu domačinu.

Ustanovni občni zbor sadjarske zadruga za radovljiški okraj. Zaradi slavnosti na Brezjah in iz drugih okolišnosti se ustanovni občni zbor sadjarske zadruga ni mogel vseliti, ker je bila udeležba nezadostna. Zborovanje se je moralo preložiti ter hode isto neoporečno dne 22. t. m. v prostorih Kristofove (Wuchererjeve) restavracije v Lescah. Pričetek zborovanja ob 4. uri popoldne. Z občnim zborom združeno bode tudi strokovno predavanje o sadjarstvu s posebnim ozirom na področje usta-navljajoče se zadruga. Ustanovni odbor pa je tudi sklenil, da imej to zborovanje značaj male sadne razstave. Udeleženci ustanovnega občnega zbora so torej uljudno naproseni, da prineso seboj na zborovanje (ali tudi že prej doposlejo k Wuchererju) nekaj lepih komadov svojih jabolk in brusov. Vse to sadje se bo razvrstilo po belo pogrnenih mizah z imenom udeležencev. Kdor pa slučajno nima sadja, naj zaradi tega ne izostane od zborovanja, ki bo velikega pomena za povzdigo sadjereje na Gorenjskem. Letošnji uspehi kažejo, kolikoga pomena je sadjereja za naš okraj, kajti sadje (osobito jabolka) se plačuje po tako visokih cenah, kakor še nobeno leto poprej. Temu je v prvi vrsti vzrok pomanjkanje sadja po drugih krajih, posebno na Nemschem, potem dejstvo, da je sadje na Go-renjskem letos posebno lepo uspelo (skoro samo namizno sadje!) in pa tudi to, ker so se na razstavah v Radovljici in v Düsseldorfu z našim lepim sadjem seznanili tudi daljni trgovci. Ustanovljajoča se sadjarska zadruga bode skrbela za sistematično uredbo sadjereje in za enotne visoke cene našemu sadju. Komur je ležeče na povzdigi te lepe gospo-darske panoge, naj se udeleži zborovanja v nedeljo, 22. t. m., ki bo eno najvažnejših za naš okraj.

Osnovni odbor sadjarske zadruga.

C. kr. pletarna v Radovljici. Pouk na c. kr. pletarski soli v Radovljici se je pričel. Za voditelja sole je visoko c. kr. naučno ministrstvo imenovalo in doposlalo gospoda Leona Patika, enega najodličnejših mojstrov v pletarstvu. Učenci, ki se hočejo udeležiti tega važnega pouka, naj se oglase v poslopju c. kr. pletarne; vpisovanje je vsaki dan od 8.—12. ure popoldne. Doprinesiti je rojstni list in spričevalo o dovršeni ljudski soli. Staršem in voditeljem mladine priporočamo, da pošljejo svoje otroke v to šolo, da se izobrazijo v poklicu, ki je med najboljšimi v našem napredujočem času.

Tragičen slučaj. Iz Ljubnega se nam piše: Tu je sredo, 11. t. m., nagloma umrla neka gospa iz Trsta v 62. letu svoje starosti. Bila je na počitnicah in se je ravno pripravljala na odhod; v sredo pri kosilu pa nenadoma pade na tla in je bila v tem hipu mrtva. Slutila je pač že smrt, ker so sorodniki dobili med drugim vizitko z napisom: «Če umrjem tukaj v Ljubnem, me ne smete pre-peljati nikamor, ampak pokopati me morate v tem kraju.» Ze prej se je večkrat izrazila, kako pri-jetno je tukaj in je hotela, da bode še po smrti počivala v prijaznem Ljubnu. Pač redek, a žalosten slučaj.

Prvo državno gimnazijo v Ljubljani hoče vlada razdeliti tako: za nemške razrede nemški ravnatelj z nemškimi profesorji; za slovenske slovenski pod-ravnatelj z slovenskimi profesorji. Podravnatelj bi bil podrejen ravnatelju. Klerikalci so s to pljusko v Slovence že zadovoljni!

Velike narodno veselico priredi telovadno društvo «Sokol» na Jesenicah in podružnica sv. Cirila in Metoda za jeseniško občino v nedeljo dne 15. septembra t. l. na Ferjanovem vrtu na Savi. Sodeluje slavna sokolska godba iz Prvačine na Gorischem v sokolskem kroju. Vspored: 1. Javna telovadba. 2. Koncert. 3. Petje, srečolov in saljiva pošta. 4. Ples in prosta zabava. Pečenje jancev na ražnju. Začetek ob treh popoldne. Vstopnina 60 vin. K obilni udeležbi vabi veselični odsek.

Ponesrečil se je v pondeljek dne 9. t. m. 14 let stari gimnazijec Stanko Kuhel. Lezel je v Mojstrani na skalovje ob cementni tovarni. Ko je prišel kakih 50 metrov visoko, hotel je pozdraviti spodaj se nahajajoče ljudi. Držeč v roki zeleno ve-jico, zamahnil je z roko in zaklical. Pri tem mu je spodrsnilo in padel je čez skalo. Ljudje so ga videli padati. Obležal je nezavesten in čez pol ure umrl. Doma je iz Ljubljane.

Koroška Bela dobi novo kapelanjico. Ondi že grade stanovanje za kapelana.

Perotinarski tečaj, ki ga priredi slav. c. kr. kmetijska družba za učitelje se vsi dne 14. t. m. v Marijanišču. Začetek ob 9. uri. Priglasiti se je do 12. t. m. c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani.

Vabilo na I. kranjski splošni gostilničarski shod z zelo zanimivim sporedom bo v Ljubljani 16. in 17. septembra 1907., na katerega se zlasti gostilničarji opozarjajo.

Odbor zadruga gostilničarjev, kavarnarjev i. t. d. v Ljubljani prosi tem potom vse liste, ki bi se radi udeležili shoda dne 16. in 17. sept. v Ljubljani, a niso prejeli vabila, naj se nemudoma za isto zglase po dopisnici, dobe pa vabila tudi lahko na dan shoda v Mestnem domu. Koder so zadruga, je odbor poslal vabila zadrugam ter prosi da dotična načelnstva store svojo dolžnost in člane povabijo. Kdor si želi napredka in koristi v svoji obrti, pridi na shod!

Tiskovni škrat. V zadnji številki v podlistku je 11. vrstico od spodaj gor pravilno citati: «tudi trgovci druge vrste, ali to je za našo».

Žalostna dogodka v rodbini Tolstega. Dve veliki nesreči sta zadeli proslavljenega pisatelja grofa Tolstega. Neki delavec je umoril soproga njegove sestre, inženjerja Behra; iz žalosti nad očetovo smrtjo pa si je končal življenje pribočnik peter-burškega vojnega gubernatorja poročnik Behr, Tolstega stričnik. Vtisk, ki sta ga naredila ta dva udarca na sivega samotarja v Jasni poljani, je bil silen ter ga je jako potrl. Nekateri listi, iščočih senzacij, so Behra zamenjali s Tolstim samim ter raz-kičali v svet, da je Tolstoj padel kot žrtev raz-divjanih band.

Strašna nesreča z avtomobilom. Ameriški mi-lionar Root se je hotel meriti z brzovlakom, ki pelje iz New Yorka proti zahodu, in je vozil z neznanško silo svoj avtomobil po cesti, ki vodi ob železniški progi. On in stiri njegovi sorodniki, ki so se peljali z njim, so bili popolnoma gluhi in ta gluhost je bila vzrok, da nihče ni slišal svarilnih znamenj iz brzovlaka, s katerimi se je hotelo avto-mobiliste opozoriti, da z nekim ovikom prekoraci brzovlak cesto, po kateri je vozil Root. Posledica je bila, da je avtomobil z vso silo zadel v lokomo-tivo in se razletel. Root in njegova teta sta pršla pod kolesa, ki so ju raztrgala; mati in žena sta v velikem loku zletela na travo in obležala mrtva; le sestra je ostala pri življenju, a je tudi jako težko poškodovana.

Kako živimo? Na Angleskem pride na leto na vsakega prebivalca 44 kilogramov zavžitega mesa, v Avstriji 10 kilogramov; v Belgiji odpade na osebo letno 240 kilogramov žita, na Nemschem 240, v Avstriji 149.

Dunaj v številkah. Pravkar je izšel statistični letnik mesta Dunaja za leto 1905. Iz bogate vse-bine te knjige navedemo tukaj glavne točke: Du-najska občina meri sedaj 27.308 hektarjev v po-vršini. Koncem leta 1906 so našli na Dunaju 38.763 hiš s 444.997 stanovanji. Število prebivalcev je znašalo koncem l. 1906 1.988.696 (vštevši aktivno vojaštvo). Ako računamo, da se pomnoži civilno prebivalstvo za 2,28%, je Dunaj danes že prekoratil drugi milijon. Od dunajskih prebivalcev jih je pristojnih na Dunaj 636.230, na Spodnje Avstrijsko (brez Dunaja) 191.206, na ostalo Avstrijo 669.846, na Ogrsko 140.280, na inozemstvo 38.155. Leta 1906 se je rodilo na Dunaju 55.716 otrok, med temi 16.867 nezakonskih. Vrednost nepremak-ljivega občinskega imetja je znašala koncem l. 1906 479.962.614 K, premakljivega pa 204.656.905 K. Dolgovi znašajo 588.719.366 K, med tem na po-sojilih 546.859.920 K. Koncem l. 1905 je bilo na Dunaju 195 javno pristopnih vrtov z 9.980.601 m² površine in 36 olupovalnih nasadov z 157.448 m² površine. Pri sedmerih glavnih telefoničnih postajah je imelo svoje številke 24.372 odjemalcev. Leta 1905 so našli 88.41 milijonov telefoničnih pogovorov.

Umetnost in književnost

□□□□

Trgovska knjižnica. Prvi zvezek te knjižnice za slovenske trgovce in obrtnike je ravnokar izšel. Izdajatelj razlaga v njej v poljudni obliki razne primere kontokorenta. Lično knjižico, katero je na-tsnila naša tiskarna, vsled njene praktične vrednosti in nizke cene (30 v) priporočamo. Dobiva se pri g. Franu Zeleniku v Ljubljani.

Slovenski trgovsko-obrtni žepni koledar za l. 1908 je ravnokar izšel. Ze prvi letnik tega kole-darja je vsled svoje praktične vsebine žel vse-stransko priznanje in tako bo tudi ta letnik vsa-kemu jako ugajal. Vrh jako popolnih poštnih in brzojavnih doiočb, razlage o kolkovinah in koleko-vanju prinaša razne neobhodno potrebne tabele. Jako dobra je tudi razlaga menice, izvleček iz ca-rinske tarife, svetovne in borzne uzance o žitni kupčiji, pokojninski zakon in pouk v kalkulaciji. Snov je vseskoz za praktično življenje potrebna in vsled tega ta najboljši trgovsko-obrtni strokovni koledar toplo priporočamo. Tudi ta koledar je tiskala naša tiskarna. Naroča se pri gosp. Franu Zeleniku v Ljubljani. Cena K 1.—; po pošti K 1'20.

Dijaški koledar za leto 1907/8. V najkrajšem času izide «Dijaški almanah za leto 1907/8.», na katerega že sedaj opozarjamo naše dijaštvo. Vse-stransko bogata vsebina in pri tem nizka cena — eno krono, nam je porok, da bo dijaštvo rado po njem seglo.

Listnica uredništva.

V Škofjo Loko: V IV. razredu za pridobinsko ko-misijo so, kakor smo že v 35. številki poročali, zmagali kmetje v kranjski okolici. Iz vašega okraja ni nihče izvoljen.

Loterijska srečka dne 7. septembra t. l.

Građec 35 70 44 14 25

Kaj laže majhen sem možic!
Pa sem lepo debelih lic.
In ta sem le zato dobil.
Na sem Kathreinerjevo kavo pil.

Pristna samo v izvornih zavojih z imenom Kathreiner.

Nihče naj bi ne pil močne razburjajoče zr-nate kave nemešane!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

sama se je obnesla za najokusnejšo primes, ki lahko prebavna, redilna in krvotvorna speši zdravje.

Otroke bi bilo samo se navajati Kathreinerjevo kave.

Jahačevi hlevi

80

158

zopet odprti.

Meblirana soba

z razgledom na glavni trg se odda takoj v najem.

Vpraše naj se pri g. M. Mayrju, pivavarnarju v Kranju.

159-1



Allein echter Balsam aus der Schweiz-Region

Thierry in Pregrada bei Kainisch-Sauerbrunn

Vsaka ponaredba in ponatisek je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim za-klepom 5 K.

91 26-7

Thierryevo centifolijino mazilo

proti vsem, se tako starim ranam vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta povsod znani in že od nekdaj sloveči.

Naročila naj se naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zabvalnih pisem zastonj in franko.

HLEV

(popolnoma prenovljen)

je zopet odprt

pri Pogačniku

160

po domače pri Vrbeni v kotu,

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko podjetje.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vešna vrata, balkoni, verande, stolpne krite, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 152-4

valjični zastori (Rollbalken).

Za novo šolsko leto!

VSE ŠOLSKE POTREBŠČINE ZA LJUDSKE IN SREDNJE ŠOLE; PISALNO IN RISALNO ORODJE, VSE NAJBOLJŠE KAKOVOSTI UKUSNO IN TRPEŽNO IZDELANO TER PO NAJNIŽJIH CENAH



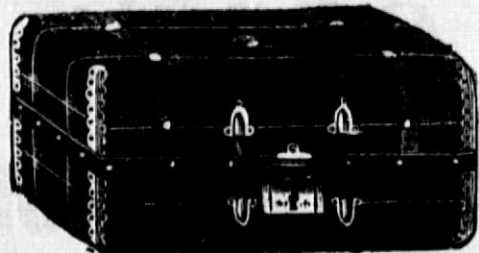
prodaja

Janko Kocmut

Kranj glavni trg poleg farne cerkve Kranj

TRGOVINA

z galanterijskim in norimberškim blagom. Velika zaloga vsakovrstnega papirja in vseh pisarniških potrebščin; dalje različnih šolskih torbic, ročnih kovčkov, denarnic, različna toaletna mila in parfumov, pletenice in košar, različnih krtačič za zobe, za snazhenje zob Seydlin, Odol in Kafodont.

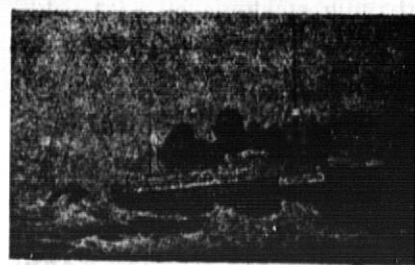


Otroški vozički v veliki izbiri!

DALJE PRIPOROČAM CENJ. DAMAM ZA ROČNA DELA RAZLIČNE PREDTISKARIJE NA PLATNO I. T. D. TER JUTO (ALI KONGRES STOFF) IN VSE ZRAVEN SPADAJOČE PREDMETE: KAKOR SVILA IN SVILNATO PREJO I. T. D. 147 6-3

RAZGLEDNICE V VELIKI IZBERI!

Postrežba točna! Cene nizke! Tukaj se tiskajo tudi monogrami.



Samo
6
dni

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

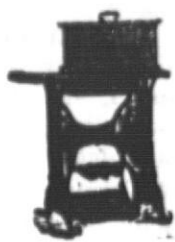
Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna v Ljubljani. Dunajska cesta 18 v novi hiši »Kmetске posojilnice«, nasproti znane gostilne pri »Figovcu«. 148 26-5

Hiša s poljem

oxiroma stanovanje se takoj odda v najem v Čirčah hišna številka 18 p. d. pri Ulčarju.

Več se izve pri posestnici Katri Kodran v Čirčah. 153 3-2



Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130-9

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa



Ceniki na zahtevanje zastoj.

Tiskarna I. Pr. Lampret

priporoča

vizitnice, zavitke i. t. d.

Anton Drukar

mizar, Kranj, 56

priporoča sl. p. n. občinstvu svojo zalogo raznovrstne hišne oprave iz mehkega in trdega lesa. 157 4-1

Usoja si tudi slav. p. n. občinstvu naznaniti, da je otvoril za mesto Kranj in okolico nov

pogrebni zavod

kjer bo imel vedno na razpolago vsakovrstne potrebščine za mrtvaške odre, od najbolj priprostitih do najfinjših lesenih, kakor tudi kovinastih krst, ter vse v to stroko spadajoče potrebščine po najnižjih cenah.

Najbolje je najceneje.

Popravila točno in cenno.

Pod to znamko je spoznati prodajalne,



v katerih se prodajajo samo Singerjevi šivalni stroji

Stari stroji se zamenjajo.

Singer Ko., akc. druž. za šivalne stroje Kranj, glavni trg 192.

85 52-33

Zaloga olja, šivank in posameznih delov.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj D. Seydl

Ljubljana, Spital-Stritar ul. 7

Dobi se v lekarni šavniki



Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jaunstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 204 52-49

Ilustrovani ceniki zastoj.



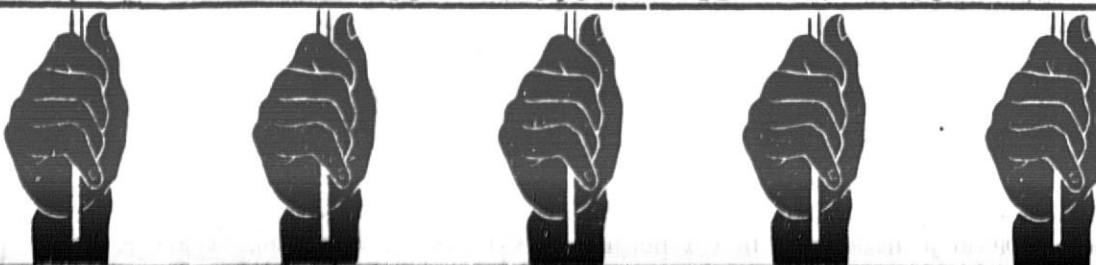
KOTLE

za žganjekuho

prodaja po najnižjih cenah tvrdka 150 3-3

MERKUR

Peter Majdič, Kranj.



Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ul. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamenterja, porte in žnore, resice, krepinice in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje.

Zlato in srebne resice, čipke in žnore.

Šerpe

iz svile, šipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in 135-7 odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljna podloga iz kavčuka.

Sukance za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Jdrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venoli.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glave-rokavice in rokavice za uniformirance, pletenje, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mila in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zoba.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapustnice, naprsniki in žopne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, tricoot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in polne jopice, srajce, deplce in sport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meže, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki l. t. d., l. t. d.

Gospod! Brite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštne povzetju za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvastajca srajca št. 7. Dobre spodnje hlače.

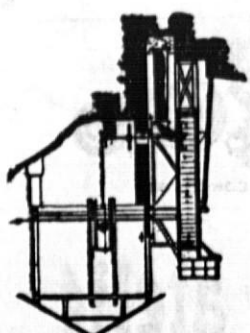
Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavice.

Močna brisalka. Izvrstne naramnice. 3 dobre žepne rute

vse v skatli lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugaljelo, vrnem denar nazaj.

G. Tönnies



tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom.

Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

122-12

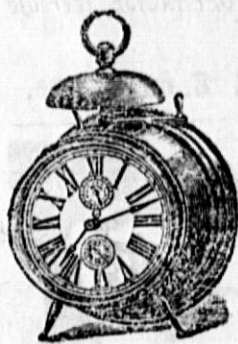
Večkrat premirano!

Glinaste peči 123-16

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.



Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah št. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prestane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnj vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1.40 K. Žepne ure od K 1.20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-32

Šolske potrebščine

kakor šolske torbice, nosila za knjige, knjige za ljudske šole, zvezki za višje in nižje razrede, črnilo in barve, vsakovrstno pisalno in risalno orodje ter druge šolske predmete v obliki izberi na debelo in drobno dobite pri

Antonu Adamiču v Kranju

naspr. urarja J. Suttnerja nasl.

Dalje priporoča

naspr. urarja J. Suttnerja nasl.

svojo bogato založeno trgovino galanterijskega, norimberškega, modnega in drobnega blaga, pletenin in tkanin, igrač, in papirja.

Kramarsko in krošnjarsko blago v veliki izberi.

Zaloga igralnih kart.

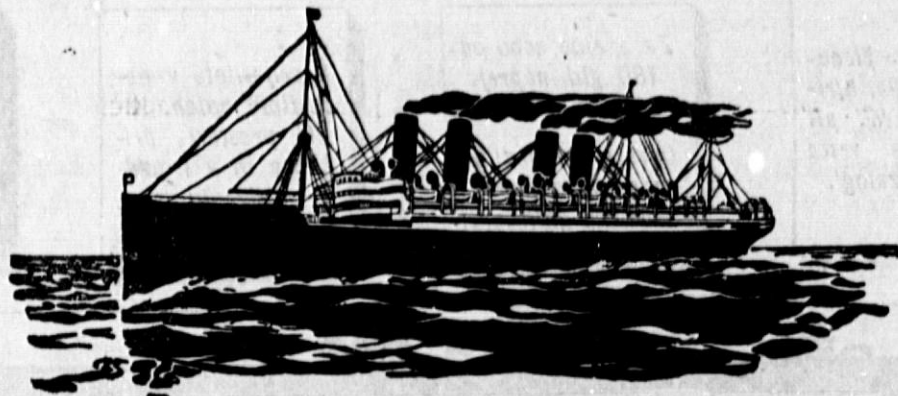
Največja tovarniška zaloga vsakovrstnih otroških vozičkov od 9 K naprej, ročnih in tržnih tašk, potovalnih kovčegov in korb, nahrbtnikov in palic za hribolazce,

Prepričajte se o nizkih cenah in solidni postrežbi.

58 52-24

Berite.

Pozor.



Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severnonemškega Lloyd“ iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni. Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tislerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba pošena, realna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabo, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdeston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-44



Ljubljana, Prešernove ulice 9.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjava, da je zaloga za jesensko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kokor v konfekciji za dame popolna in se priporoča za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo s spoštovanjem

157 6-2

Gričar in Mejač.

F. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na 147 52-5 sproti hotela „Union“

izjemna kvaliteta



prilagojena za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško pripravljeno priporočeni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvaja škodljivega lasnega škrota. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vpletk striženih in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

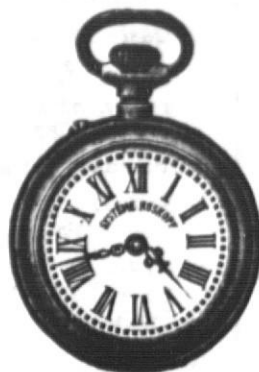
Kupujete se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Razpošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani



Št. 502. Nikelnasta ankerremontoar-Roskopf, trpežno kolesje, gl. 2'45, enaka iz pravega srebra gl. 3'95, ista z dvojnatim tršim srebrnim močnim pokrovom gl. 6'50 in naprej.

prilagojena svojo izbornu zalogo najfinjših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Šafhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakraski, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinejšega izdelka po najnižjih cenah. — Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga razpošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštne prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.



Št. 505. Prava srebrna cilindarremontoar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gl. 4'85, ista z dobrim ankerkolesjem gl. 5'95 in naprej.

6-37

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

19 126-12 Zalagatelj društva

c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gl. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špecialiteta v nevestnih balah. Veliki prostori, pritično in v l. nadstropju.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovlaha 52 gl.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.



Zobotehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJNOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIJALIST.

111-13

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrirana zadruga z omejenim poroštvom

Rezervna zaklada iznaša:

K 72.035

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ 0/0

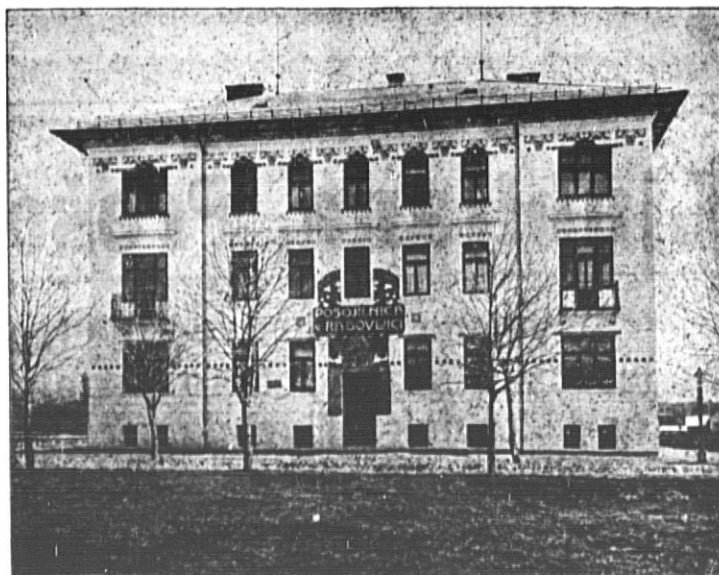
Denarni promet v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.



Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici

vsak dan

od 8. do 12. ure dop.

in

od 2. do 6. ure pop.

izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-11